

attraktionskraft

samverkan mellan

Mittuniversitetet & Östersunds kommun

Att växa tillsammans med gemensamma mål

Sedan 2011 har Mittuniversitetet och Östersunds kommun samarbetat strategiskt för att utveckla och stärka verksamheten vid Campus Östersund. Vi har tillsammans identifierat ett antal områden för samarbete där det finns ett ömsesidigt intresse av att stärka och utveckla verksamheten.

Det är ett unikt samarbete som visar att universitetet och kommunen tar ett gemensamt ansvar för utvecklingen av Östersund och Mittuniversitetet.

I den här skriften presenteras exempel av de resultat som nåtts i vårt framgångsrika samarbete. Flera ledande verksamheter som Nationellt vintersportcentrum, Sportstech, Etour och Miun Innovation vid Campus Östersund har ingått i samarbetet. Mittuniversitetet och Östersunds kommun har satsat lika stora delar under perioden 2011-2014 - totalt 34 miljoner kronor.

Så här långt in i samarbetet kan vi peka på många goda resultat som är betydelsefulla för vår gemensamma utveckling.

- Nya företagsstarter och utvärderingar av företagsidéer
- Stärkt konkurrenskraft för företag inom sport- och outdoorbranschen
- Större möjligheter för studenter att stanna i Östersund i arbete eller forskning
- Ökad tillgång av kompetens för regionala arbetsgivare
- Större forskningsmiljöer med fler arbetstillfällen
- Östersund profileras som ett internationellt centrum för forskning och utveckling inom sport och outdoor

För Mittuniversitetet är samverkan med det omgivande samhället ett prioriterat område, forskningen ska komma till nytta i samhället. Och för Östersunds kommun är tillväxt i kommunen, fler människor, fler bostäder och fler företag prioriterat. Framtiden skapas av oss själva och genom att fokusera på gemensamma styrkor ger vi oss själva de bästa möjligheterna att påverka framtiden.

AnnSofie Andersson,
kommunstyrelsens ordförande,
Östersund

Anders Söderholm,
rektor Mittuniversitetet

Miun Innovation

Konkret nytta av studenternas idéer

Innovationer. Alla pratar om dem och hur viktiga de är. Regeringens nationella innovationsstrategi från 2012 ska göra det möjligt för ännu fler att bidra till nya eller bättre lösningar inom alla tänkbara områden. Miun Innovations arbete är alltså hetare än någonsin.

På Miun Innovation handlar innovationsarbetet framför allt om nyttiggörande. Att på ett systematiskt och konkret sätt omvandla studenters och forskares resultat till nytta. Helt enkelt att skapa något helt annat än skrifter som landar i en bokhylla.

– Vi fångar upp, stöttar och utvecklar alla idéer som finns på universitetet. Det kan handla om hur man kan utveckla en tjänst, en produkt eller en arbetsmetod och i förlängningen kommersialisera den, berättar Robert Pettersson, samverkanschef på Miun.

Miun Innovations arbete har resulterat i flera framgångsrika företag. Rullskridskorna från Marsblade marknadsförs nu i Nordamerika, Kriskonsulterna har tilldelats priset "Årets unga företagare" på Guldgalan och snowboardtävlingen Piece of cake har haft framgång på flera orter. Varje termin förädlas flera nya idéer och just nu arbetar man bland annat med ett alternativt arbetssätt inom demensvården och en ny typ av termos som tagits fram av studenter på Sportstech.

– Kommunens stöd till Miun Innovation bidrar till att eleverna inte bara får teoretiska kunskaper utan även får träna sig i entreprenörskap och företagande, avslutar Robert.

Nationellt vintersportcentrum

Guldkunskap som ger resultat

2 guld. 5 silver. 4 brons. Längdskidåkarnas framgång vid OS i Sotji blev historisk. Och det är på Nationellt vintersportcentrum i Östersund som förutsättningarna för framgången skapas. Med hjälp av forskning i världsklass, finlir och flit.

Nationellt vintersportcentrum, NVC ger positiv PR för Östersund och sätter staden på kartan. Inte bara den svenska. Här förenas eliten, från forskarvärlden och vinteridrotten, för att bedriva forskning på högsta nivå. Det är en av landets mest avancerade miljöer för idrottsbaserad forskning och här görs fysiologiska tester för de svenska längd-, skidskytte- och skridskolandslagen.

– Vi är glada över att kommunen vill investera i vår verksamhet. De bedömer att vi har viktig kompetens som är bra för staden. Att vi får stor uppmärksamhet i media drar blickarna till Östersund och lockar hit utländska, högtbildade forskare som ibland blir kvar i länet för gott, säger Sture Espwall som är biträdande verksamhetsledare på NVC.

Ett konkret och färskt kvitto på att NVC:s arbete ger resultat är våra svenska skidåkares framgångar vid OS i Sotji. Det är ingen slump att åkarna med så perfekt avvägning kunde hushålla med krafterna och gasa på när det behövdes. I NVC:s testlabb hade de nämligen provat på att köra den exakta bansträckningen i Sotji – dessutom på 1500 meters simulerad höjd.

Nationellt vintersportcentrum ligger i absolut framkant inom skidforskning. Utöver medaljregn resulterar det i runt 50 forskningsrapporter per år, vilket betyder att det i Östersund publiceras mest forskning i världen kring skidåkning och att man är världsledande på området. Här finns en unik spetskompetens som får goda betyg, framför allt av åkarna själva.

Östersunds kommun har varit engagerad i Vintersportcentrum sedan 2007 och det är en av de forskningsmiljöer inom Mittuniversitetet som kommunen satsar extra på för att skapa ökad attraktionskraft åt Campus Östersund. Kommunen vill att alla vinteridrottare ska känna att Östersund och NVC kan erbjuda de bästa träningsmöjligheterna och de bästa förutsättningarna för att kombinera en elitsatsning med akademiska studier.

Nationellt Vintersportcentrums (NVC) fyra verksamhetsområden

- Forskningscentrum inom fysiologi och biomekanik
- Utbildning inom idrottsvetenskap
- Olympiskt testcentrum för vinteridrott
- Vinnova – Peak Innovation

Sportstech

Unik testmiljö för människa och material

Det är inte bara utbildningen Sportstech vid Mittuniversitetet som är unik. Även testmiljöerna är i en klass för sig. Ett unikt textillabb står klart och nu byggs en väder- och vindtunnel som ska stå klar hösten 2014. Här ska Jämtland bli en ännu starkare aktör inom outdoorbranschen.

– Textillabbet byggdes i dialog med bland annat företag som Woolpower, Hilleberg, Lundhags och Klättermusen. De fick helt enkelt frågan om vad de behöver, som kan stärka deras marknadsposition ytterligare.

Svaret blev ett labb där de kan testa materialens tålighet och egenskaper i samband med produktutvecklingen, berättar Mikael Bäckström, ämnesansvarig på Miun.

I textillabbet testas bland annat materialens tålighet mot vatten, fukt, ånga, nötning och tvättning – i en lång rad mer eller mindre avancerade apparater.

– Vi är stolta, glada och oerhört tacksamma över att kommunen vill stödja vår verksamhet. Det gör det möjligt för oss att växla upp ytterligare och med stödet från kommunen i ryggen blir det lättare för oss att få bidrag även från annat håll, säger Mikael Bäckström.

” Hur betar sig kängan när vi går brant uppför? Håller jackans sömmar tätt för ösregn även när ryggsäcken ligger och skaver?”

Nästa steg i Sportstechs utvecklingsarbete är den nya vindtunneln. Den ska stå färdig i slutet av 2014 och är då världsunik. Med ett 5x3 meter stort rullband, enorma fläktar och ett helt regnsystem kommer man här att kunna testa hur produkter och material fungerar i autentisk utomhusmiljö. Hur betar sig kängan när vi går brant uppför? Håller jackans sömmar tätt för ösregn även när ryggsäcken ligger och skaver?

– I och med bygget av vindtunneln får våra studenter och länets outdoorföretag tillgång till en miljö där testerna kan göras under konstanta provförhållanden, något som aldrig går att göra utomhus, säger Mikael. Vindtunnelns användningsområde sträcker sig också långt utöver outdoorbranschens behov. Den kommer bland annat att kunna användas till att testa material inom funktionshindersidrotten; proteser, rullstolar, sit-skies med mera.

Det kommer också vara möjligt att göra rörelsemätningar på personer som till exempel har drabbats av stroke. Testerna kommer att göras i nära koppling till den forskning som bedrivs på universitetet och även i samarbete med till exempel ortopedier, tränare och idrottare.

Om Sportstech

Vid Sportstech vid Mittuniversitetet bedrivs både utbildning och forskning. Eleverna blir maskiningenjörer med inriktning mot sport och outdoorbranschen och läser bland annat anatomi, fysiologi och design. Målet är att de ska kunna jobba med utformning och produktutveckling inom sport- och outdoorsektorn, men utbildningens bredd gör dem attraktiva även för traditionell industri.

Outdoorföretag stärks av testmöjligheter i världsklass

Jämtland har blivit ett centrum för några av de allra mest framstående outdoorföretagen. Förutsättningar i absolut världsklass skapas genom de möjligheter som textillabbet och väder- och vindtunneln ger. Det menar Bo Hilleberg grundaren av "Hilleberg The Tentmaker".

” Alla jag hör som använder textillabbet idag är väldigt positiva.”

Hilleberg är ett av närmare 40 företag som använder textillaboratoriet för att genomföra olika tester av material, i det här fallet kan det exempelvis handla om tältväv. De högt ställda förväntningarna som fanns på laboratoriet när det startade har infriats menar Bo Hilleberg.

- Vi är relativt sett många små företag inom det här området och som enskilt företag hade vi inte kunnat skapa den här testmiljön, det handlar om stora investeringar. Alla jag hör som använder textillabbet idag är väldigt positiva, säger Bo Hilleberg.

Han nämner det nära samarbetet med Sportstech och enkelheten i kontakterna med universitetet som en framgångsfaktor. Enkelhet och tillgänglighet till en unik testmiljö för framtidens outdoor-produkter.

- Testmiljön förenklar också för vår produktutveckling och inte bara tester. Det är viktigt för vår konkurrenskraft i en bransch där det gäller att ligga i framkant av utvecklingen, säger Bo Hilleberg.

Ny handrem bakom OS-medaljer

Ett studentarbete vid Sportstech lade grunden för utvecklingen av en helt ny handrem för längdstavar. Sprintåkaren Teodor Peterson är en av de svenska åkarna som använde innovationen under OS-tävlingarna i Sotji, och tog medalj.

- Det känns otroligt kul, ambitionen med vårt ex-jobb var att utveckla en produkt som skulle kunna säljas, men att den skulle vara del i OS-medaljer hade vi aldrig kunnat drömma om, säger Arvid Larsson, tidigare student vid Sportteknologiprogrammet.

Det startade med ett examensarbete våren 2013 där företaget SKIGO lade ut ett uppdrag på två studenter. Arvid Larsson och Fred Sundström kom tillbaka med idén att använda en ny låsning för handremmar på längdstavar.

Remmen har ett vridspänne med vajerlåsning som ger bättre passform, enklare justering, kan spännas hårdare och upplevs ge mer direktkontakt med staven.

” För oss är det stor hjälp att få bra feedback från studenter”

- Vi tillverkade och testade en massa prototyper i textillabbet i Östersund och hade kontakt med handspecialister för de ortopedtekniska delarna, säger Arvid Larsson.

Remmen har sedan vidareutvecklats av SKIGO och producerats av Lindevalls industri AB i Östersund.

- Vi lägger ofta ut arbeten, inte minst i Östersund, där vi har testmiljöer, utbildning och företag som kan stå för tillverkning. För oss är det stor hjälp att få bra feedback från studenter som kan leda till nya produkter och innovationer, säger Andreas Karlsson.

Idag finns remmen bara på de allra mest avancerade stavmodellerna, men inom något år kan den nå en bredare marknad. Teodor Peterson, Lars Nelson och Calle Halvarsson är åkare i den svenska landslagsgruppen som använde den under OS.

ETOUR

Forskning för lyckade evenemang

En weekendresa i samband med en konsert. Ett par dagar på mässan. En snabbvisit under festivaldagarna. Allt fler planerar sitt resande kring olika evenemang. Vi reser fler gånger per år, men kortare tid per gång. Det här vet ETOUR allt om – så mycket att de har valt att utveckla Evenemangskompassen.

Turismforskningsinstitutet ETOUR forskar och utbildar inom turism och resande. Här har man kunnat se att antalet evenemang blir fler och fler och att konkurrensen är stor. Med en marknad som är mättad blir det därför helt avgörande att evenemangen håller toppklass för att överleva.

– Det har visat sig att de evenemang som lyckas bäst är det som jobbar systematiskt med evenemangsutveckling, säger Robert Pettersson, samverkanschef på Mittuniversitetet.

Evenemangskompassen är ett verktyg som ETOUR har tagit fram för att kunna utveckla, värdera, rekommendera och certifiera evenemang. Till sin hjälp har de bland annat haft en referensgrupp av internationella forskare och en referensgrupp inom näringen. Evenemangskompassen har redan testats på Skidskyttevärldscupen och ska troligtvis också göra det på Storsjöyan.

– Det finns redan ett stort internationellt intresse för verktyget, bland annat i USA, England och Australien. Tack vare samverkan med kommunen kan vi fortsätta med vår forskning och de lokala testerna, för att göra verktyget komplett innan det säljs till andra länder, konstaterar Robert.

Om Evenemangskompassen

I Evenemangskompassen värderas de åtta faktorer som spelar mest roll för om ett evenemang ska lyckas; organisation, planering, säkerhet, ekonomi, miljö, sociala/kulturella aspekter, marknadsföring och design.

Därefter får evenemanget en rekommendation på vad de ska göra för att lyckas. Det sista steget är en eventuell certifiering av evenemanget, likvärdigt med en kvalitetsstämpel.

Mentorprogrammet

Lika mycket att vinna!

Mentorprogrammet vid Miun växer så att det knakar. Att koppla ihop en student med en passande mentor från näringslivet har visat sig vara en klockren idé.

Vid Mentorprogrammets första omgång 2011/2012 deltog 22 mentorpar, i år har de varit 41 och nu planeras för hela 90 mentorpar det kommande läsåret – mycket tack vare det ekonomiska stödet från Östersunds kommun.

– Att kunna öka antalet mentorpar ger Östersund och Mittuniversitetet en möjlighet att skapa något som sticker ut och är en förebild för andra städer. Det pratas mycket om hur viktig arbetslivsanknytningen är och det här är en konkret aktivitet där man faktiskt möts och utfallet är positivt, säger Pernilla Sivertsson, arbetslivs koordinatör vid Miun.

Grundinställningen i Mentorprogrammet är att studenter och mentorer har lika mycket att vinna på mentorskapet och det har visat sig stämma bra. Studenterna uppger att de har fått ovärderliga

kontakter för sitt framtida arbetsliv, möjlighet till praktikplats och framför allt personlig utveckling. Mentorerna säger sig ha fått en starkare koppling till universitetet och bra träning i ledarskap och coaching.

Om Mentorprogrammet

Programmet startar med en gemensam träff för alla studenter och mentorer då de bland annat får tips på ämnen att prata om under de enskilda träffarna. Mentorparen lägger sedan själva upp ett schema för hur ofta och var de ska träffas, baserat på studentens behov och intressen. Programmet pågår i ett läsår.

Nytt traineeprogram startar

Hösten 2014 startar ett nytt traineeprogram för ekonomstudenter i Östersund. Detta efter ett samarbete mellan universitetet, företag i Östersundsområdet och Östersunds kommun. Programmet ska underlätta lokal rekrytering av ekonomer.

– Traineeprogrammet ökar företagens möjlighet att rekrytera och ger studenterna praktisk erfarenhet och ett lokalt kontaktnät. Samtidigt ökar utbildningen sin attraktivitet, säger Anna Sörensson, ansvarig för ekonomprogrammet vid Mittuniversitetet.

” Vi hoppas att det ska leda till att fler väljer att stanna och jobba i länet efter utbildningen.”

Företag i Östersundsområdet har upplevt svårigheter att rekrytera ekonomer och många av dem som slutför sin utbildning väljer att flytta från länet efter utbildningen.

– Tanken är att studenterna kan vara på flera arbetsplatser under studietiden. Det gör dem mer attraktiva på arbetsmarknaden och vi hoppas att det ska leda till att fler väljer att stanna och jobba i länet efter utbildningen, säger Lars Helgesson, kontorschef på Deloitte i Östersund.

Flera större företag har garanterat ett visst antal timmars traineeanställning för de studenter som antas.

Samarbete ska lösa IT-företagens rekrytering

Det råder brist på arbetskraft för IT-branschen i Östersundsområdet. För att hitta en lösning samarbetar Mittuniversitetet, branschen och Östersunds kommun i en gemensam satsning för att förstärka rekryteringen till den regionala arbetsmarknaden.

– Det finns ett stort intresse och en stor uppslutning kring samarbetet. Tillsammans har vi hittat former för att föra utbildningarna och IT-företagen närmare varandra. Ett syfte är att företagen ska knyta kontakter med studenterna redan under utbildningen och på så sätt öka attraktiviteten som en framtida arbetsgivare, säger Per-Ove Forss, projektledare vid Mittuniversitetet.

Från hösten 2015 kommer de IT-utbildningar som enbart finns på distans från Östersund också ges som campusutbildning. Det betyder möjligheter för studenterna att följa programmets innehåll i distansform eller på Campus Östersund eller i en blandad form av

dem båda. IT-företagen kommer också att kopplas närmare utbildningarna genom examensarbeten och projektarbeten ute på företagen samt genom gästföreläsningar.

– Utbildningarna kommer också att erbjuda företagsmentor där alla studenter i årskurs två erbjuds en mentor vid något av IT-företagen. Det ger också direktkontakt med studenterna och ökar möjligheten att rekrytera lokalt, menar Per-Ove Forss.

Samarbetsprojektet har också resulterat i ett branschråd med Östersunds kommun, Mittuniversitetet och IT-branschen som träffas regelbundet. Regionens behov av arbetskraft med rätt kompetens är angeläget och det handlar också om att göra IT-utbildningarna ännu mer attraktiva, relevanta och anknutna till arbetslivet.

Skiduniversitetet profilerar Vinterstaden

Det är inte ovanligt att det firas framgångar på Skid- och skidskytteuniversitetet. Det är nämligen många av våra stora skidstjärnor som har kombinerat högre studier på Campus i Östersund med en elitsatsning på sin skidåkning, både utför och på längden.

Charlotte Kalla, Anna Ottosson, André Myhrer, Anders Södergren, Helena Ekholm, Ida Ingemarsdotter och David Ekholm är några av alla skidstjärnor som också har varit studenter på Skid- och skidskytteuniversitetet.

Skiduniversitetet innebär en unik möjlighet att kombinera en elitsatsning inom längdskidor, alpint och skidskytte med studier vid Mittuniversitetet. Allt möjliggörs genom ett samarbete mellan universitetet, Östersund kommun, Svenska Skidförbundet, Svenska Skidskytteförbundet och Regionförbundet i Jämtland. Nyligen tecknades nya avtal om fortsatt verksamhet fram till 2018, där skidförbunden blir tydliga huvudmän för verksamheten.

Tobias Arwidsson, skidskytt i Östersund och deltagare i senaste OS studerar idrottsvetenskap vid skiduniversitetet. Han menar att möjligheten att påverka sin studietakt och få en studiegång som anpassas till idrottssatsningen är värdefull.

- Jag är på resande fot under halva året så det är nästan enda möjligheten för mig att kunna studera samtidigt som jag satsar på skidskyttet, säger Arwidsson.

Det är ingen tvekan om att den gemensamma satsningen har burit frukt och är en stor anledning till att många skidstjärnor väljer att verka i Östersundsområdet.

- Tillsammans med verksamheten vid Nationellt vintersportcentrum bildar Skid- och skidskytteuniversitetet en stark och viktig miljö för regionen och bidrar också tydligt till svenska skidframgångar, säger Mats Tinnsten, prorektor, Mittuniversitetet.

attraktionskraft

samverkan mellan

Mittuniversitetet & Östersunds kommun

